

Члан 104.

(Чување готовог новца и хартија од вриједности)

- (1) Нотар може преузети на чување готов новац, мјенице, чекове, јавне обвезнице и друге хартије од вриједности, а дужан их је преузети само онда кад су му, поводом сачињавања нотарског изворника, предати зато да би их уручио одређеном лицу или да би их положио код одређеног органа.
- (2) Ако преузимање није потврђено приликом сачињавања нотарског изворника, о преузимању ће се сачинити потврда у којој ће се тачно назначити бројеви уписника и депозитне књиге, мјесто и вријеме преузимања, односно ознака и вриједност износа новца, преузетих хартија, те име лица које их је предало и његову изјаву о томе што с њима треба учинити.
- (3) Нотар ће странци издати потврду о преузимању у којој ће спецификовати новац и хартије од вриједности који су му предати.
- (4) Све преузете исправе, хартије од вриједности и новчани износи уписују се у картотеку депозита.
- (5) Ако се новац и хартије од вриједности нотару пошаљу писмом, о томе ће нотар сачинити потврду, у складу са ставом (2) овог члана, а писмо ће се причврстити уз потврду.
- (6) Начин и поступак вођења картотеке депозита прописује се упутством које доноси Нотарска комора.

Члан 105.

(Одвојено чување и предаја новца и хартија од вриједности)

- (1) Хартије од вриједности, племените метале и друге драгоцености које му странка повјери на чување, нотар одлаже на чување у депо, односно сеф код пословне банке.
- (2) Новац који му странка повјери на чување, нотар чува на посебном повјереничком рачуну за друга лица, на начин да се за сваки правни посао отвара посебан повјеренички подрачун на који ће се вршити полог новца.
- (3) Хартије од вриједности, племенити метали и друге драгоцености, као и новац који странка повјери нотару на чување не могу бити предмет принудног извршења против нотара.
- (4) Посебан рачун из става (2) овог члана нотар може користити и за трансакцију новца са рачуна једне странке на рачун друге странке из уговора код теретних правних послова.
- (5) У случају из става (4) овог члана, у уговору мора тачно бити назначен рачун друге странке на који нотар има обавезу извршити уплату након истека рока или испуњења услова који је означен у уговору.
- (6) Хартије од вриједности, племените метале и друге драгоцености из става (1) овог члана нотар предаје без одгађања надлежном органу или лицу којем треба да се предају, након што се утврди његов идентитет, а прималац ће пријем потврдити на спису или у депозитној књизи.
- (7) Новац из става (2) овог члана нотар без одгађања полаже на жиро рачун или текући рачун надлежног органа или лица којем треба да се преда након што утврди његов идентитет.

Члан 106.
(Обавеза враћања)

- (1) Ако нотар не може извршити предају у одређеном року, може по протеку тог рока, а ако рок није одређен, најкасније у року од 15 дана од дана преузимања, без одгађања вратити странци преузете вриједности или, ако то није могуће, може их предати надлежном суду на чување и о томе обавијестити предаваоца препорученим писмом или на други вјеродостојан начин.
- (2) Депозит учињен код нотара има дјеловање судског депозита.
- (3) Одредбе чл. 103. до 105. овог закона примјењују се на одговарајући начин и у случају у коме нотар као судски повјереник преузме оставинске исправе, новац, хартије од вриједности или драгоцености.

ПОГЛАВЉЕ VII
ПОСЛОВНЕ КЊИГЕ НОТАРА И ЧУВАЊЕ ИСПРАВА И СПИСА

Члан 107.
(Пословне књиге и нотарски списи)

- (1) Нотар води следеће пословне књиге:
  - а) општи пословни уписник у који се уписују сви нотарски изворници, потврде приватних исправа - солемнизација, нотарске потврде и нотарске овјере,
  - б) именик лица која су пред нотаром предала неко располагање за случај смрти са ознаком броја списка,
  - ц) депозитну књигу о преузетом и издатом туђем новцу, хартијама од вриједности и драгоценостима, у коју се, поред тачне ознаке преузетог депозита треба унијети име и адреса депонента те онога коме се предмет треба предати,
  - д) уписник послова које је суд или неки други орган власти повјерио нотару, са абecedним имеником,
  - е) заједнички абecedни именик странака за његове уписнике, те за депозитну књигу.
- (2) Након уписа посла у одговарајућу пословну књигу, нотар формира нотарски спис у складу са прописом из става (3) овог члана.
- (3) Форма, садржај, обрасци и начин вођења пословних књига из става (1) овог члана прописују се упутством о вођењу пословних књига и начину формирања и архивирања списка које доноси Нотарска комора.

Члан 108.
(Обавеза чувања нотарских исправа)

Нотар је дужан да све нотарске исправе које је сам сачинио, као и исправе које је преузео на чување, држи закључане, одвојено од других списка.

Члан 109.
(Обавеза предаје)

- (1) Ако нотару престаје служба, први радни дан након престанка службе нотара, нотарски списи, пословне књиге и сва друга документација предаје се у депозит кантоналном архиву, а печате, штамбиле, новац и хартије од вриједности преузима на чување Нотарска комора.
- (2) Влада кантона дужна је да обезбиједи просторно техничке и материјалне услове за предају и чување документације из става (1) овог члана.
- (3) Нотар је дужан да прије примопредаје припреми архивску грађу нотара у складу са прописима којима се уређује архивска дјелатност и достави кантоналном министарству архивску књигу нотара да би се упутила кантоналном архиву на одобрење.
- (4) Документацију и предмете из става (1) овог члана записнички преузима комисија коју рјешењем именује кантонални министар, а коју чини по један члан из кантоналног министарства, кантоналног архива и Нотарске коморе.
- (5) Уколико је потребно да се изврши преглед и попис архивске грађе нотара која се предаје, кантонални министар рјешењем именује посебну комисију коју чине по један члан из кантоналног министарства, кантоналног архива и Нотарске коморе.
- (6) По преузимању документације од комисије из става (3) овог члана, Нотарска комора одређује мјесто чувања печата, штамбиле, новца и хартија од вриједности, као и лице које ће бити овлашћено да поступа по списима из архивске грађе нотара којем престаје служба.
- (7) Поступак и начин преузимања и чувања нотарских списа, пословних књига и друге документације из става (1) овог члана врши се у складу са прописима којима се уређује архивска дјелатност.
- (8) Поступак и начин поступања с печатима, штамбиле, новцем и хартијама од вриједности из става (1) овог члана и архивском грађом нотара којем је престала служба нотара, прописује Нотарска комора уз претходну сагласност федералног министра.
- (9) Трошкове у вези са предајом грађе у депозит у кантонални архив сноси надлежно кантонално министарство.
- (10) Уколико нотар не омогући поступање на начин дефинисан у ст. (1) до (5) овог члана, комисија из става (3) овог члана извршиће печатење нотарске канцеларије, а преузимање печата и архивске грађе ће се извршити уз асистенцију надлежних органа.
- (11) Ако се приликом поступања по архивској грађи нотара утврди да неки спис недостаје, кантонални министар затражиће изјашњење нотара којем је престала служба нотара.
- (12) Ако спис не буде пронађен, о томе ће се обавијестити странке да би могле предузети потребне мјере ради заштите својих права.
- (13) Ако се код странака, државног органа или неког другог нотара налази отправак изворника или овјерени препис несталог изворника, нотар кога именује кантонални министар, сачиниће овјерени препис те исправе који ће се чувати умјесто несталог изворника.
- (14) Ако се утврди да књиге нису уредно вођене, нотар којем је престала служба ће их, ако је то могуће, допунити и о томе сачинити записник.

- (15) Трошкове обнове и замјене списа и попуне пословних књига сноси нотар који је био дужан предати списе.
- (16) У архивску грађу нотара не спада финансијска документација коју у складу са законским роковима чува нотар којем је престала служба или књиговодствена канцеларија.
- (17) Одредбе ст. (1) до (16) овог члана које се односе на нотарске списе, пословне књиге и другу документацију не односе се на нотара којем служба престаје због почетка рада нотара у другом службеном сједишту унутар надлежности истог кантоналног суда.
- (18) У случају када нотар започиње рад на подручју надлежности другог кантоналног суда, примијениће се одредбе од ст. (1) до (16) овог члана.
- (19) Одредбе ст. (1) до (16) овог члана које се односе на нотарске списе, пословне књиге и другу документацију не односе се на вршиоца дужности нотара којем служба вршиоца дужности престаје због избора и именовања нотара, у којем случају се архивска грађа вршиоца дужности нотара предаје на чување, употребу и даље коришћење нотару којем почиње служба нотара.

Члан 110.

(Предаја и чување архиве у случају смрти нотара)

- (1) У случају смрти нотара, његови законски, односно тестаментарни насљедници имају обавезу да изврше предају архиве нотара.
- (2) Предаја архиве у случају смрти нотара врши се на начин и по поступку утврђеном чланом 109. овог закона.
- (3) Уколико међу лицима из става (1) овог члана нема сагласности ко ће од њих предати архиву нотара или лице које је дужно то да учини одбије то учинити, надлежни суд који спроводи оставински поступак ће, без одгађања, одредити лице које је дужна да изврши предају архиве нотара.

ПОГЛАВЉЕ VIII

ДИСЦИПЛИНСКА ОДГОВОРНОСТ НОТАРА

Члан 111.

(Дисциплинска одговорност)

- (1) Нотар дисциплински одговара за повреде службене дужности утврђене овим законом.
- (2) Одговорност за кривично дјело и прекршај не искључује дисциплинску одговорност нотара, ако врста повреде представља и повреду службене дужности.
- (3) Нотару се могу изрећи само дисциплинске казне прописане овим законом.

Члан 112.

(Повреде службене дужности)

- (1) Нотар чини повреду службене дужности ако дјелује супротно закону или правилима службе. Повреде службених дужности нотара могу бити лакше и теже.
- (2) Нотар чини лакшу повреду службене дужности:

- a) ако узастопно два пута, без оправданог разлога, изостане са сједница органа Нотарске коморе, чији је члан,
  - б) ако поступи супротно општем или појединачном акту Нотарске коморе,
  - ц) ако годишње није похађао најмање два семинара за усавршавање нотара призната од стране Федералног министарства,
  - д) ако рекламира обављање службе.
- (3) Нотар чини тежу повреду службене дужности:
- а) ако без ваљаног разлога одбије предузимање службених радњи,
  - б) ако се при обради, састављању нотарских исправа и предузимања других службених радњи не придржава одредби Устава, овог закона или правила струке,
  - ц) ако у исправи потврди да је наступила чињеница за коју зна или мора знати да се није догодила,
  - ч) ако, противно Тарифи, обрачуна или тражи већу награду, или обрачуна мању награду или накнаду трошкова од оне која је прописана Тарифом,
  - ћ) ако тражи странке, уз обећање да ће снизити награду, преко посредника или на други недоличан начин,
  - ц) ако у случајевима у којима му је то забрањено заступа странку или у тим случајевима саставља исправе,
  - ђ) ако не поступи по правоснажним одлукама судова и надлежних министарстава, по одлукама надзорног органа из члана 150. овог закона или по рјешењу из члана 115. овог закона,
  - е) ако неуредно, несавјесно, противно одредбама овог закона и других прописа води пословне књиге и евиденције и чува списе,
  - ф) ако се понаша непримјерено према странкама и органима који врше надзор над његовим пословањем или на други начин не поступа у складу с одредбама Кодекса понашања нотара,
  - г) ако одмах након окончања правног посла не изда потврду, односно рачун о примљеном износу награде или накнаде,
  - х) ако на захтјев надлежног органа одбије дати документацију или податке или да нетачне податке, а обавеза давања података је прописана законом или другим прописом донесеним на основу закона,
  - и) ако на јавној лицитацији или током неког другог поступка који води као нотар, или као повјереник суда, или као заступник странака, купи за себе или за своје сроднике ствар која се продаје, наследна или друга права,
  - ј) ако поступа супротно одредбама овог закона о забрани учествовања, професионалном обављању посла и допунској дјелатности,
  - к) ако поступа супротно одредбама овог закона о дужности савјесног и законитог поступања и обавези одбијања службене радње,
  - л) ако склапа послове под својим именом за друге или под туђим именом за себе или ако је странка у пословима у којима предузима службене радње као нотар или судски повјереник,
  - љ) ако новац који му је повјерен на чување или друге ствари уложи, пренесе или преда у корист трећег лица или у своју корист, супротно одредбама овог закона,
  - м) ако преузме обавезу јамства или одговорности у пословима који се закључују уз његово учествовање у својству нотара,
  - н) ако поступа супротно одредбама овог закона о забрани обављања службе у случају привременог удаљења из службе,

- њ) ако не обезбјеђује рад нотарског помоћника у складу с овим законом,
- о) ако поступа супротно одредбама овог закона о изузећу нотара,
- п) ако поступа супротно одредбама овог закона о дужности чувања службене тајне,
- р) ако поступа супротно одредбама овог закона о заједничком обављању службе,
- с) ако поступа супротно одредбама овог закона о мјесту обављања службе нотара,
- ш) ако као судски повјереник прекорачује границе повјерених овлашћења или не предузима радње у роковима који су прописани правилима поступка чије је провођење повјерено нотару или не преда спис предмета суду када је то по закону обавезан,
- т) ако злоупотреби повјеренички рачун плаћањем трећим лицима, која нису уговорне стране, нити странке у правном послу, у име или за рачун привредног друштва чији је рачун блокиран или на други начин недозвољено или ненамјенски користи повјеренички рачун,
- у) ако се на други начин, у служби или ван ње, недолично понаша, крши одредбе закона или нарушава углед службе нотара,
- в) уколико почини три лакше повреде дужности из става (2) овог члана, у року од двије године.

Члан 113.
(Дисциплинске казне)

- (1) За лакшу повреду службене дужности нотару могу се изрећи сљедеће дисциплинске казне:
  - а) опомена,
  - б) јавна опомена,
  - ц) новчана казна од 2.500 КМ до 10.000 КМ.
- (2) За тежу повреду службене дужности нотару могу се изрећи сљедеће дисциплинске казне:
  - а) новчана казна од 10.000 КМ до 25.000 КМ,
  - б) привремено одузимање права на обављање службе нотара у трајању од једног мјесеца до једне године,
  - ц) одузимање права на обављање службе нотара.
- (3) Јавна опомена из става (1) тачка б) овог члана, објављује се на насловној интернет страници Нотарске коморе.

Члан 114.
(Дисциплински поступак)

- (1) Иницијативу за покретање дисциплинског поступка може дати свако лице.
- (2) Захтјев за покретање дисциплинског поступка подноси дисциплински тужилац.
- (3) Дисциплинског тужиоца именује федерални министар из реда државних службеника Федералног министарства или кантоналног министарства који има положен правосудни испит.
- (4) Захтјев за покретање дисциплинског поступка садржи:
  - а) име и презиме нотара,
  - б) подручје за које је именован и сједиште његове канцеларије,

- ц) чињенични опис и правну квалификацију повреде службене дужности,
д) приједлог доказа које би требало да се изведу на усменој расправи и
е) приједлог дисциплинске казне.
- (5) О захтјеву за покретање дисциплинског поступка одлучује првостепена дисциплинска комисија коју рјешењем именује Нотарска комора у саставу од три члана и три замјеника члана, при чему су највише два члана и два замјеника нотари, а најмање један члан и један замјеник из реда правних стручњака ван нотарске службе.
- (6) Против рјешења комисије из става (5) овог члана може се изјавити жалба федералном министру у року од 15 дана од дана достављања рјешења.
- (7) Жалба се предаје Нотарској комори која се заједно са списом предмета доставља Федералном министарству.
- (8) По пријему жалбе, федерални министар именује другостепену дисциплинску комисију у саставу од три члана, при чему је један члан државни службеник Федералног министарства с положеним правосудним испитом, један члан нотар којег предлаже Управни одбор Нотарске коморе и један члан из реда правних стручњака ван нотарске службе и Федералног министарства.
- (9) Рјешење другостепене дисциплинске комисије донесено по жалби је коначно и може се покренути управни спор.
- (10) Дисциплински тужилац из става (3) овог члана и чланови комисије из ст. (5) и (8) овог члана именују се посебно за сваки поступак.
- (11) Поступак утврђивања дисциплинске одговорности, евидентирање, извршење и брисање дисциплинских казни, као и накнаду за рад дисциплинског тужиоца и дисциплинске комисије прописује федерални министар подзаконским актом.

Члан 115.

(Извршење дисциплинских казни)

- (1) Коначно рјешење о изрицању новчане казне нотару представља извршну исправу.
- (2) Уколико нотар којем је изречена новчана казна у року од 15 дана не изврши уплату новчане казне, Нотарска комора је обавезна обавијестити Федерално правобранитељство - Федерално правобранилаштво ради покретања поступка принудног извршења.
- (3) Средства од наплаћене новчане казне приход су буџета Федерације.

Члан 116.

(Правне посљедице)

- (1) Нотар, вршилац дужности, замјеник нотари, помоћник нотари и стручни сарадник којима је изречена дисциплинска казна из члана 113. став (2) тачка ц) овог закона, брисаће се из одговарајућег именика Нотарске коморе.
- (2) Лица из става (1) овог члана, не могу бити именована, постављена и бирана прије истека рока од 10 година од дана брисања из именика Нотарске коморе.

Члан 117.

(Привремено удаљење нотара из службе)

- (1) Ако је против нотара покренут дисциплински поступак може се донијети рјешење о његовом привременом удаљењу из службе, ако је то неопходно ради заштите части и угледа службе или ради обезбјеђења интереса странака.
- (2) Нотар ће приликом покретања дисциплинског поступка бити привремено удаљен из службе ако је против њега потврђена оптужница или одређен притвор, или ако издржава казну затвора до шест мјесеци.
- (3) Рјешење о привременом удаљењу из службе из разлога прописаних одредбама става (1) овог члана, доноси првостепена дисциплинска комисија.
- (4) Рјешење о привременом удаљењу из службе из разлога прописаних одредбама члана 17. став (6) овог закона и став (2) овог члана, доноси кантонално министарство по службеној дужности.
- (5) Против рјешења о привременом удаљењу из службе из става (3) овог члана може се изјавити жалба другостепеној дисциплинској комисији у року од 15 дана од дана достављања рјешења о удаљењу из службе.
- (6) Против рјешења о привременом удаљењу из службе из става (4) овог члана може се изјавити жалба федералном министру у року од 15 дана од дана достављања рјешења о удаљењу из службе.
- (7) Изјављена жалба не одгађа извршење рјешења.
- (8) Другостепена дисциплинска комисија обавезна је одлучити по жалби најкасније у року од 15 дана од дана достављања жалбе.
- (9) Федерални министар ће одлучити по жалби најкасније у року од 15 дана од дана достављања жалбе.
- (10) Рјешење другостепене дисциплинске комисије из става (8) овог члана и рјешење федералног министра из става (9) овог члана, донесено по жалби је коначно и против тих рјешења се може покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 118.

(Посљедице привременог удаљавања из службе)

- (1) Рјешењем о удаљењу из службе на основу члана 117. овог закона, мора се одлучити о чувању списка, пословних књига и печата и штамбилга за вријеме док траје привремено удаљење из службе.
- (2) За вријеме привременог удаљења из службе нотар не смије предузимати никакве службене радње из надлежности нотара.

Члан 119.

(Застарјелост)

- (1) Покретање дисциплинског поступка за лакше повреде службене дужности застаријева у року од годину дана од дана сазнања за учињену повреду, а најкасније у року од три године од дана када је повреда учињена.
- (2) Покретање дисциплинског поступка за теже повреде службене дужности застаријева у року од три године од дана сазнања за учињену повреду, а најкасније у року од пет година од дана када је повреда учињена.

- (3) Дан сазнања у смислу ст. (1) и (2) овог члана је дан када је кантонално министарство или Федерално министарство сазнало за повреду и учиниоца, непосредно или на основу пријаве.
- (4) Вођење дисциплинског поступка застаријева ако не буде донесена коначна одлука у року од двије године од дана подношења захтјева за покретање дисциплинског поступка за лакше повреде службене дужности и четири године од дана подношења захтјева за покретање дисциплинског поступка за теже повреде службене дужности.
- (5) Застарјелост извршења дисциплинске казне наступа када протекну двије године од дана правоснажности рјешења којим је дисциплинска казна изречена.

Члан 120.
(Апсолутна застарјелост)

- (1) Застарјелост за покретање и вођење дисциплинског поступка прекида се сваком процесном радњом дисциплинског тужиоца и дисциплинских комисија.
- (2) Сваким прекидом застарјелост почиње изнова тећи, али без обзира на прекиде, застарјелост у сваком случају наступа када протекне два пута онолико времена колико је законом прописана застара за застарјелост за покретање и вођење дисциплинског поступка.
- (3) Застарјелост извршења дисциплинске казне прекида се сваком радњом која се предузима ради извршења дисциплинске казне.
- (4) Застарјелост извршења дисциплинске казне у сваком случају наступа када протекне двоструко вријеме из члана 119. став (5) овог закона, али она не може наступити ако је извршење у току.

Члан 121.
(Извршење дисциплинске казне)

- (1) Извршење дисциплинске казне јавне опомене спроводи се објављивањем рјешења на насловној интернет страници Нотарске коморе.
- (2) Изречене казне извршавају се у року од 15 дана од дана достављања коначног рјешења.
- (3) О уплати изречене новчане казне нотар доставља доказ Нотарској комори и Федералном министарству у року од пет дана од дана уплате.
- (4) Казну одузимање права на обављање службе нотара извршава кантонални министар, у складу с одредбама овог закона и прописа којим се уређује начин поступања са печатима, штамбилјима, новцем и папирима и поступку издавања отправака, односно преписа изворника и других извода из нотарских аката у случају престанка вршења службе нотара.

Члан 122.
(Евиденција о изреченим дисциплинским казнама)

- (1) Коначно рјешење којим је изречена дисциплинска казна, као и привремено удаљење нотара из службе у току дисциплинског поступка, Нотарска комора уписује у Именик нотара.

- (2) Федерално министарство и Нотарска комора воде евиденцију о покренутих дисциплинских поступцима, о изречених дисциплинским казнама и о рјешењима о привременом удаљењу нотара из службе, броју и датуму дисциплинских рјешења, извршењу рјешења, престанку изречене казне и о другим подацима значајним за евиденцију у вези с вођењем и исходом дисциплинских поступака.
- (3) Коначно рјешење којим је изречена дисциплинска казна Нотарска комора трајно чува у персоналном досијеу нотара против кога је изречена.
- (4) Дисциплинска казна опомена брише се из Именика нотара по истеку једне године, а новчана казна по истеку три године од дана извршења рјешења.

Члан 123.

(Пропис за спровођење дисциплинског поступка)

- (1) Одредбе о покретању и вођењу поступка за утврђивање дисциплинске одговорности нотара, раду дисциплинске комисије, поступку извршења дисциплинске казне као и друга питања од значаја за утврђивање дисциплинске одговорности нотара прописују се прописом из члана 114. став (11) овог закона.
- (2) Одредбе закона о дисциплинској одговорности нотара сходно се примјењују и на дисциплинску одговорност замјеника нотара и вршиоца дужности нотара.

Члан 124.

(Дисциплинска одговорност лица запослених код нотара)

Дисциплинска одговорност помоћника нотара, стручног сарадника, нотарског приправника и административног особља прописује се прописом који доноси Нотарска комора.

ПОГЛАВЉЕ IX

НАГРАДА ЗА РАД И НАДОКНАДА ТРОШКОВА

Члан 125.

(Награда за рад и надокнада трошкова)

- (1) Нотари имају право на награду и накнаду за свој рад.
- (2) Тарифу о наградама и накнадама (у даљем тексту: Тарифа) нотара доноси федерални министар.
- (3) У поступку доношења Тарифе из става (2) овог члана, федерални министар ће затражити мишљење Нотарске коморе.
- (4) Уколико Нотарска комора не достави наведено мишљење у року од 30 дана сматраће се да је дато позитивно мишљење.
- (5) Нотарска комора може иницирати измјене и допуне Тарифе.

Члан 126.
(Доспјелост награде и надокнаде трошкова)

- (1) Плаћање награде за рад и надокнаде трошкова нотару врши се одмах по обављеном послу, а нотар може тражити и да странка плати примјерени износ аванса у моменту преузимања посла.
- (2) Нотар је обавезан странци издати рачун о плаћеној награди и трошковима.

Члан 127.
(Солидарна одговорност)

Ако је више странака учествовало у закључивању правног посла пред нотаром или је нотар извршио једну радњу за више странака, све те странке солидарно дугују награду и трошкове нотару, ако се странке другачије не договоре.

ПОГЛАВЉЕ X
НОТАРСКИ ИСПИТ

Члан 128.
(Услови за полагање нотарског испита)

- (1) Захтјев за полагање нотарског испита подноси се Федералном министарству.
- (2) Нотарски испит може полагати лице које испуњава услове из члана 8. става (1) тач. д) и е) овог закона и које након положеног правосудног испита има радно искуство у струци од најмање три године.
- (3) О захтјеву из става (1) овог члана одлучује федерални министар рјешењем.
- (4) Против рјешења из става (3) овог члана дозвољена је посебна жалба федералном министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (5) Против рјешења којим се одлучује о жалби из става (4) овог члана може се покренути управни спор пред надлежним судом.

Члан 129.
(Накнада за полагање нотарског испита)

Накнада за полагање нотарског испита утврђује се одлуком коју доноси федерални министар.

Члан 130.
(Форма нотарског испита)

- (1) Нотарски испит се састоји од писменог и усменог дијела провјере знања.
- (2) Писмена провјера знања састоји се од три испитна задатка која се раде по четири сата. Испитним задацима се провјерава да ли су кандидати у стању сачињавати нотарске исправе у сљедећим правним областима:

- а) облигационо и стварно право,
  - б) породично и насљедно право,
  - ц) привредно право и
  - д) извршно право.
- (3) Усмена провјера знања полаже се у једном дану и то из слједећих предмета:
- а) прописи о служби нотара,
  - б) прописи о земљишно-књижном поступку,
  - ц) прописи о упису правних лица у судски регистар и привредно право,
  - д) насљедно право, породично право, облигационо и стварно право, али само у дијелу у којем је то од значаја за дјелатност нотара и
  - е) извршно право.
- (4) Нотарски испит важи трајно.

Члан 131.

(Комисија за полагање нотарског испита)

- (1) Нотарски испит се полаже пред Комисијом за полагање нотарског испита коју рјешењем именује федерални министар на мандат од четири године. Федерални министар именује најмање једну испитну комисију.
- (2) Испитну комисију из става (1) овог члана чине предсједник и четири члана, и то два представника Федералног министарства који имају положен правосудни испит и радно искуство у струци од најмање пет година, један нотар на приједлог Нотарске коморе и два стручњака из области грађанског и привредног права.
- (3) Комисија има секретара и замјеника секретара који обављају административно-техничке послове везане за рад Комисије.
- (4) За рад у Комисији се исплаћује накнада коју рјешењем утврђује федерални министар.

Члан 132.

(План испита и термин полагања)

План испита и термин полагања писменог и усменог дијела нотарског испита одређује предсједник Комисије.

Члан 133.

(Обавјештавање о термину и мјесту полагања испита)

- (1) Кандидат коме је одобрено полагање испита мора се о томе обавијестити најмање 30 дана прије термина одређеног за полагање писменог дијела испита. Уколико кандидат писмено пристане, овај рок може бити и краћи.
- (2) Нотарски испит полаже се у Федералном министарству. Изузетно, предсједник Комисије након прибављене сагласности федералног министра може одредити и друго мјесто за испит, ако су обезбјеђени сви услови за прописно одвијање испита.

Члан 134.

(Поступак на писменом дијелу провјере знања)

- (1) Прије почетка писмене провјере знања, секретар Комисије утврђује идентитет кандидата који су приступили полагању писменој провјери знања нотарског испита.
- (2) Писменој провјери знања испита могу бити присутни само предсједник, чланови и секретар Комисије.
- (3) За вријеме писања писмене радње кандидати се могу користити само текстовима прописа.

Члан 135.

(Оцјењивање писмених радњи)

- (1) Испитни задаци се оцјењују анонимно, а у ту сврху се оцјењивање врши под бројем који додјељује Федерално министарство, без навођења имена кандидата.
- (2) Радови се оцјењују оцјенама одличан (10), врло добар (9), добар (8), сасвим задовољава (7), задовољава (6) и није положио (5), при чему се као појединачне оцјене могу давати само пуне оцјене.
- (3) Кандидат код кога су најмање два писмена задатка оцјењена као "није положио", сматра се да није положио цијели испит и искључује се из осталог дијела испита.
- (4) Кандидат који је положио писмени дио провјере знања, приступа усменом дијелу провјере знања у термину којег одреди предсједник Комисије.

Члан 136.

(Оцјењивање успјеха на усменом дијелу провјере знања и закључна оцјена)

- (1) Сваки од пет предмета испита оцјењују сви чланови Комисије по завршетку појединог предмета испита оцјеном према скали и поступку из члана 135. став (2) овог закона, а затим се као резултат усменог дијела провјере знања израчунава просјечна вриједност појединачних оцјена са максимално двије децимале.
- (2) По завршетку полагања усменог дијела провјере знања формира се завршна оцјена са максимално двије децимале из појединачних резултата појединих предмета, који се збрајају и дијеле са пет. Резултат усменог дијела провјере знања збраја се са резултатом писменог дијела провјере знања и дијели са два. Испит је положен ако закључна оцјена износи најмање шест (6), под условом да су све појединачне оцјене усменог дијела провјере знања оцјењене најмање шест (6).
- (3) Комисија саопштава закључну оцјену кандидату усмено по завршетку полагања усменог дијела испита након што поступи према ставу (2) овог члана.

Члан 137.
(Записник)

- (1) За вријеме полагања писменог и усменог дијела испита, секретар Комисије води одвојени записник. У записник се уписују лични подаци кандидата, састав испитне комисије, дужина трајања писања писмене радње уз назнаку времена предаје радње, оцјена комисије и друге напомене.
- (2) Записник потписују предсједник и чланови комисије који су кандидата испитивали, секретар Комисије и кандидат.
- (3) Сваки кандидат има право захтијевати да му се омогући увид у записник, као и оцјене његових писмених радњи, а Комисија је дужна да омогући тај увид.

Члан 138.
(Увјерење)

- (1) О положеном нотарском испиту Федерално министарство издаје увјерење у року од 30 дана од дана положеног испита, уз навођење закључне оцјене.
- (2) Садржај и образац увјерења прописује се правилником из члана 141. став (1) овог закона.

Члан 139.
(Евиденција о испитима)

- (1) У Федералном министарству се води евиденција лица која су испит положила и која нису положила нотарски испит.
- (2) Облик, садржај и начин вођења књиге евиденције прописује федерални министар правилником из члана 141. став (1) овог закона.
- (3) Књига евиденције мора бити увезана, а странице морају бити означене редним бројевима.
- (4) Овјеру књиге евиденције врши федерални министар и чувају се трајно.

Члан 140.
(Припремни семинар)

- (1) Федерално министарство у сарадњи с Нотарском комором може организовати посебне семинаре ради припреме кандидата за полагање нотарског испита по програму који утврди Федерално министарство.
- (2) Поступак и начин едукације кандидата ради полагања нотарског испита, утврђивање накнаде за вршење едукације, као и друга питања прописује федерални министар подзаконским актом.

Члан 141.
(Правилник и програм полагања)

- (1) Поступак и начин полагања нотарског испита, обавезе чланова Комисије и секретара, начин оцјењивања писменог рада, утврђивање коначне оцјене на испиту, облик и садржај увјерења о положеном нотарском испиту, вођење евиденције лица која су положила и које нису положила

- нотарски испит и друга питања која су од значаја за полагање нотарског испита прописују се правилником који доноси федерални министар.
- (2) Правне области и правни прописи који чине градиво које кандидат припрема за полагање нотарског испита, као и основни услови и обавезе кандидата за полагање нотарског испита прописују се Програмом за полагање нотарског испита који доноси федерални министар.

ПОГЛАВЉЕ XI НОТАРСКА КОМОРА

Члан 142. (Нотарска комора)

- (1) Сви нотари са територије Федерације обавезно се организују у Нотарску комору.
- (2) Нотарска комора има својство правног лица.
- (3) Сједиште Нотарске коморе је у Сарајеву.
- (4) Нотарска комора представља нотаре код надлежних органа.
- (5) Нотар је члан Нотарске коморе и има сва права и обавезе која из тога произилазе.
- (6) Организација Нотарске коморе уређује се овим законом, а на питања организације која нису уређена овим законом, примјењују се одредбе закона којим се уређују удружења и фондације и уписује се у надлежни регистар Федералног министарства.
- (7) Нотар који обавља нотарску дјелатност на подручју Брчко дистрикта Босне и Херцеговине може се уписати у Нотарску комору.

Члан 143. (Задаци и организација Нотарске коморе)

- (1) Нотарску комору представља и заступа предсједник Нотарске коморе.
- (2) Ако другачије није одређено овим законом, организација, надлежност, број, састав, начин избора и права и дужности органа Нотарске коморе и друга питања од значаја за организацију и рад Нотарске коморе уређују се статутом Нотарске коморе.
- (3) Статут Нотарске коморе доноси Скупштина Нотарске коморе, уз претходно прибављено мишљење федералног министра.

Члан 144. (Мандат органа Нотарске коморе)

- (1) Предсједник и органи Нотарске коморе бирају се на период од четири године са могућношћу поновног избора.
- (2) Уколико се предсједник или органи Нотарске коморе не могу изабрати у законом прописаним роковима и утврђеној процедури, с циљем редовног функционисања Нотарске коморе федерални министар може именовати вршиоце дужности до коначног избора предсједника и органа.

Члан 145.
(Трошкови уписа у именик)

- (1) Нотар, замјеник нотара и вршилац дужности нотара, Нотарској комори уплаћују трошкове уписа у именик.
- (2) Поступак уписа и висина трошкова уписа прописују се одлуком коју доноси Скупштина Нотарске коморе.

Члан 146.
(Финансирање Нотарске коморе)

- (1) Нотарска комора се финансира од чланарина и доприноса које уплаћују нотари, као и од грантова, донација или из других извора.
- (2) Висину чланарине и доприноса одлуком утврђује Скупштина Нотарске коморе.

Члан 147.
(Овлашћења Нотарске коморе)

- (1) Нотарска комора има право, у складу са овим законом и Статутом Нотарске коморе, да доноси опште акте који су за нотари обавезујући.
- (2) Нотарска комора успоставља и остварује сарадњу с нотарским коморама у земљи и иностранству, с међународним нотарским и другим сродним удружењима и организацијама.
- (3) Нотарска комора извршава задатке који су јој законом и другим прописима стављени у надлежност, а може да извршава и друге задатке који одговарају сврси њеног оснивања.

Члан 148.
(Нотарска академија)

- (1) Нотарска комора формира посебно стручно тијело Нотарску академију која је задужена за сталну едукацију и унапређење нотарске службе.
- (2) Овлашћења и начин рада нотарске академије поближе ће се уредити подзаконским актом који доноси Нотарска комора.

Члан 149.
(Правни лијек против одлука Нотарске коморе)

Против коначних одлука органа Нотарске коморе која су уређена овим законом и Статутом Нотарске коморе може се покренути управни спор код надлежног суда у року од 30 дана од дана пријема коначне одлуке Нотарске коморе.

Члан 150.
(Извјештај о раду)

Нотарска комора је обавезна сваке године да поднесе надлежном кантоналном министарству извјештај о своме раду, те своје ставове о стању у нотарским канцеларијама, као и о мјерама које би требало предузети ради унапређења рада нотарске службе.

ПОГЛАВЉЕ XII НАДЗОР

Члан 151. (Надзор)

- (1) Надзор над провођењем овог закона и прописа донесених на основу овог закона, као и надзор над радом нотара врши Федерално министарство путем овлашћених државних службеника – инспектора, који имају посебна овлашћења и одговорности у складу са законом.
- (2) Овлашћени државни службеник из става (1) овог члана има право на увећање плате у складу с одредбама Закона о платама и накнадама у органима власти Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 45/10, 111/12 и 20/17).
- (3) Надзор над радом нотара може бити редован и ванредан по пријави.

Члан 152. (Начин обављања надзора)

- (1) Редовни надзор се врши уз претходну најаву од три дана, у складу с одредбама овог закона.
- (2) Ванредни надзор по пријави се врши без претходне најаве.
- (3) Редовни надзор над радом нотара у вршењу службе нотара врши се најмање једном у три године.
- (4) Свако физичко и правно лице има право поднијети захтјев или иницијативу инспектору да изврши одређени инспекцијски надзор и предузме мјере за које је овлашћен законом.
- (5) По захтјеву, односно иницијативи из става (4) овог члана, инспектор је обавезан извршити инспекцијски надзор и предузети одговарајуће мјере и о томе писано обавијестити подносиоца захтјева, односно иницијативе, у року од 15 дана од дана пријема захтјева или иницијативе.
- (6) О извршеном надзору сачињава се записник.
- (7) На основу чињеница утврђених приликом вршења надзора инспектор може донијети рјешење у којем налаже нотару отклањање надзором утврђених недостатака и одредити рок за то отклањање.
- (8) Непоступање по рјешењу из става (7) овог члана представља повреду службене дужности из члана 112. став (3) тачка њ) овог закона.
- (9) Против рјешења из става (7) овог члана, нотар може изјавити жалбу федералном министру у року од осам дана од дана пријема рјешења.
- (10) Рјешење по жалби мора се донијети најкасније у року од 15 дана од дана пријема жалбе.
- (11) Рјешење донесено по жалби из става (10) овог члана је коначно и против њега се може покренути управни спор код надлежног суда.
- (12) На питања провођења надзора која нису уређена овим законом примјењују се одредбе Закона о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 35/05).

Члан 153.
(Надзор над радом Нотарске коморе)

- (1) Надзор над радом Нотарске коморе врши Федерално министарство.
- (2) Нотарска комора је обавезна Федералном министарству доставити тражене информације, мишљења, омогућити вршење надзора и ставити на располагање све списе, изворнике, документацију и простор.
- (3) Федерални министар рјешењем може Нотарској комори наложити провођење радњи у циљу отклањања неправилности или недостатака утврђених приликом провођења надзора.
- (4) Нотарска комора је дужна поступити по рјешењу федералног министра.
- (5) Нотарска комора је обавезна најкасније до 31. марта наредне године да поднесе извјештај Федералном министарству о раду Нотарске коморе за претходну годину, који садржи свеобухватан извјештај из члана 150. овог закона, општу оцјену о раду нотара, податке о организованим семинарима, окончаним или започетим дисциплинским поступцима против нотара, а може садржавати и друге податке који су од значаја за рад Нотарске коморе или који се односе на извршавање законом прописаних права и обавеза Нотарске коморе, као и о мјерама које би требало предузети ради унапређења рада нотарске службе.

ПОГЛАВЉЕ XIII
ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 154.
(Обавезе Федералног министарства у прелазном периоду)

Федерални министар ће уз консултације са Нотарском комором најкасније у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети сљедеће прописе:

- а) о саставу и раду комисије, садржају и начину вредновања интервјуа (члан 15. став (2)),
- б) образац Повеље о именовању нотара (члан 16. став (3)),
- ц) о условима које канцеларија нотара треба испуњавати, врсти и изгледу опреме канцеларије нотара, изгледу табле која обиљежава службено сједиште нотара (члан 16. став (11)),
- д) о облику, садржају, начину издавања, коришћењу, чувању и евидентирању печата и штамбилга нотара (члан 50. став (5)),
- е) о поступку сачињавања, потврђивању приватних исправа - солемнизације и издавању нотарских исправа (члан 92.),
- ф) о дисциплинској одговорности нотара (члан 114. став (11)),
- г) Тарифу (члан 125. став (2)),
- х) о поступку и начину едукације кандидата ради полагања нотарског испита (члан 140. став (2)),
- и) о поступку и начину полагању нотарског испита, накнада за рад и сва друга питања која су од значаја за полагање нотарског испита (члан 141. став (1)),
- ј) о Програму за полагање нотарског испита (члан 141. став (2)).

Члан 155.
(Обавезе Нотарске коморе у прелазном периоду)

Нотарска комора ће најкасније у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети слjedeће прописе:

- а) о висини накнаде за рад замјеника нотара (члан 24. став (2)),
- б) о потребном броју помоћника, процедури избора помоћника, разрјешењу и висини плате и накнаде за рад нотарског помоћника и остала питања из радно – правног односа нотарског помоћника (члан 31. став (8) и члан 34. став (2)),
- ц) о повреди службене дужности уз сагласност федералног министра (члан 33. став (3)),
- д) образац изјаве о обавези чувања службене тајне нотара и лица запослених у канцеларији нотара (члан 45. став (3)),
- е) о електронској комуникацији нотара с јавним регистрима уз сагласност федералног министра (члан 101. став (2)),
- ф) о вођењу пословних књига и картотеци депозита (члан 104. став (6) и члан 107. став (3)),
- г) о поступку и начину поступања са печатима, штамбиљима, новцем и хартијама од вриједности и архивском грађом нотара којем је престала служба нотара уз претходну сагласност федералног министра (члан 109. став (8)),
- х) о дисциплинској одговорности лица запослених код нотара (члан 124.),
- и) о поступку и висини трошкова уписа (члан 145. став (2)),
- ј) о овлашћењима и начину рада Нотарске академије (члан 148. став (2)).

Члан 156.
(Обавезе влада кантона)

Владе кантона ће у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона донијети одлуку о броју нотара.

Члан 157.
(Усаглашавање Статута и других прописа)

- (1) Нотарска комора усагласиће Статут и друге прописе у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.
- (2) До доношења статута и прописа из става (1) овог члана примјењиваће се важећи Статут и други прописи који нису у супротности с овим законом.

Члан 158.
(Континуитет у раду)

- (1) Скупштина Нотарске коморе и други органи настављају радити до истека мандата.
- (2) Избор Скупштине Нотарске коморе и других органа предвиђених овим законом извршиће се у складу с одредбама овог закона.
- (3) Након истека мандата Скупштине и других органа из става (1) овог члана, поступак избора нове скупштине и других органа предвиђених овим законом покренуће се најкасније три мјесеца прије истека мандата.

Члан 159.
(Поступак до доношења подзаконских аката)

До доношења подзаконских аката предвиђених овим законом, примјењују се прописи донесени на основу Закона о нотарима ("Службене новине Федерације БиХ", број: 45/02), ако нису у супротности са овим законом.

Члан 160.
(Радно правни статус помоћника нотара)

Радно правни статус помоћника нотара из члана 25. овог закона, ускладиће се са одредбама овог закона најкасније у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 161.
(Закључење књига овјера)

Даном ступања на снагу овог закона, судови у Федерацији дужни су закључити књиге овјера.

Члан 162.
(Престанак важења Закона)

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о нотарима ("Службене новине Федерације БиХ", број: 45/02).

Члан 163.
(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О НОТАРСКОЈ СЛУЖБИ У ФЕДЕРАЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставноправни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације Босне и Херцеговине. Наиме, према одредбама члана IV. А. 20. (1) д) Устава Федерације БиХ, Парламент Федерације БиХ надлежан је за доношење закона о вршењу функције федералне власти, из чега произилази да наведена одредба представља уставноправни основ за његово доношење.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине донио је пресуду, број: У-15/10 од 02.12.2015. године, којом је утврђено да члан 6. став (1), у дијелу који гласи: "Као и лице које испуњава претпоставке из става (2) овог члана" и став (2) истог члана, те чланови 27. и 73. Закона о нотарима („Службене новине Федерације БиХ“, број: 45/02) нису у сагласности с Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

Наиме, у образложењу наведене пресуде између осталог Уставни суд Федерације БиХ истиче да се у члану 6. став (1), у дијелу који гласи: "Као и лице које испуњава претпоставке из става (2) овог члана" и ставу (2) истог члана, који гласи: "Након истека прелазног раздобља из става 1. овог члана, полагању нотарског испита може приступити само лице, које је најмање три године провела на раду као нотарски помоћник у смислу члана 42. став 1. овог закона.", прописују услови за полагање нотарског испита, које могу испунити само одређене категорије лица, тачније нотарски помоћници, а не и лица која испуњавају опште услове за обављање службе нотара како је то прописано чланом 26. тачке 1. до 6. оспореног Закона, на који начин се супротно Уставу Федерације БиХ, међународним уговорима и другим међународним споразумима, који имају снагу уставних одредаба, врши неједнакост пред законом и дискриминација унутар Федерације БиХ свих других лица, да без дискриминације по било којем основу и под једнаким условима могу обављати службе нотара, односно да уживају основне слободе. Наиме, ограничавајући приступ полагању нотарског испита условима садржаним у члану 6. став (1) у оспореном дијелу и став (2), према становишту Уставног суда Федерације БиХ представља изравну дискриминацију лица унутар Федерације БиХ и иста је у супротности са загарантованим правом на једнакост пред законом и у контексту једнаког приступа јавној служби.

У погледу члана 27. Уставни суд Федерације БиХ је стајалишта да утврђивање броја нотара у кантону у условима тржишног привређивања не промовише конкуренцију, квалитет рада и цијену пружања услуга, те да раду нотара као институције која представља јавну службу и има надлежности прописане законом треба да је циљ грађанин, који под најповољнијим условима и у најкраћим роковима може да остварује своја права, што се не може закључити

према садашњим рјешењима. Осим тога, како сматра Уставни суд Федерације на директан начин врши се дискриминација према адвокатури, која је независна професионална дјелатност која се организује и функционише у складу са Законом о адвокатури Федерације БиХ. Прописивањем једног нотарског мјеста на 20 000 становника, односно, да двије или три општине које имају мањи број становника од броја утврђеног у ставу (4) овог члана могу имати једног нотара, у неравноправан, односно дискриминирајући положај стављају се адвокатска у односу на нотарску дјелатност, која према закону такође има задатак осигуравања пружања стручне правне помоћи физичким и правним лицима у остваривању и заштити њихових права, обавеза и правних интереса, а која нема таквих ограничавајућих прописа у својој организацији, чиме се грађани стављају у неједнак положај у погледу њиховог права једнаког приступа и једној и другој служби, због чега је према становишту Уставног суда Федерације БиХ и овај члан у супротности с Уставом Федерације БиХ.

Такође, у односу на члан 73. Закона о нотарима којим се прописују правни послови за које је неопходна нотарска обрада исправа, Уставни суд Федерације БиХ истиче да је опште правило које је утврђено у јуриспруденцији Европског суда за људска права то да закони морају бити предвидиви, доступни и јасни, јер само такав закон омогућава грађанима да прилагоде своје понашање и остварују своја права и врше своје обавезе у складу са законом, а што није случај с текстом законске одредбе која гласи: " док не буду замијењене посебном регулативом о обавези нотарске обраде исправа, које их изричито у цјелини или у дијеловима стављају изван снаге". Надаље, у односу на одредбе које прописују обавезну нотарску обраду исправа у свим сегментима који су побројани у предметној одредби, Уставни суд је става да је иста дискриминаторна и на штету других лица - дипломираних правника с положеним правосудним испитом у складу са наведеном Пресудом.

Такође, Уставни суд Федерације Босне и Херцеговине донио је и Пресуду број: У-22/16 од 06.03.2019. године, којом је утврђено да одређене одредбе Закона о регистрацији пословних субјеката у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/05, 68/05, 43/09 и 63/14), Закона о стварним правима („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 66/13 и 100/13), Закона о земљишним књигама Федерације Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 58/02, 19/03 и 54/04) и Закона о насљеђивању у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 80/14), којима је прописана обавезна нотарска обрада одређених исправа, нису у складу с Уставом Федерације БиХ, па је Уставни суд Федерације БиХ донио прелазно рјешење којим се даје могућност Парламенту Федерације Босне и Херцеговине да у року од највише шест мјесеци од дана објављивања ове пресуде у „Службеним новинама Федерације БиХ“ усклади одредбе закона које су утврђене као неуставне са Уставом Федерације Босне и Херцеговине, до када се исте могу примјењивати. Наведена одлука објављена је у „Службеним новинама Федерације БиХ“, број: 32/19 од 15.05.2019. године.

Имајући у виду напријед наведено, као и чињеницу да је Врховни суд Федерације Босне и Херцеговине дана 08.12.2022. године на основу одредби члана 61а. Закона о парничном поступку, те одредбе члана 18. Правилника о унутрашњем судском пословању Федерације Босне и Херцеговине и Брчко Дистрикта, на сједници Грађанског одјељења одржаној дана 08.12.2022. године, донио Одлуку

број: 70 0 Дн 009610 22 Спп којом се усваја захтјев Општинског суда у Сарајеву за рјешавање спорног правног питања, па Грађанско одјељење Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине изражава сљедеће правно схватање које гласи: “Потписи уговарача на уговорима о преносу права на некретнинама морају бити овјерени било од стране нотара, било од стране суда као услов пуноважности за упис у земљишне књиге”, Влада Федерације Босне и Херцеговине, у складу са чланом 183. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08 и 26/20) и члана 176. став (4) Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09 и 24/20) је из парламентарне процедуре повукла Приједлог закона о измјенама и допунама Закона о нотарима, Приједлог закона о измјенама Закона о регистрацији пословних субјеката у Федерацији Босне и Херцеговине, Приједлог закона о измјенама Закона о стварним правима, Приједлог закона о измјени Закона о земљишним књигама Федерације Босне и Херцеговине, Приједлог закона о измјенама Закона о наслеђивању у Федерацији Босне и Херцеговине и Приједлог закона о измјени Породичног закона Федерације Босне и Херцеговине, ради додатног усаглашавања.

Како би се постигла већа експедитивност нотарске службе, приступило се изради новог Закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине. У поступку израде новог закона, одржано је више радних састанка са руководством Нотарске коморе Федерације Босне и Херцеговине на којима је разматран и у највећој мјери усаглашен текст новог Закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине.

III – ЈАВНА РАСПРАВА

На 35. сједници одржаној дана 05.06.2024. године, Влада Федерације Босне и Херцеговине утврдила је Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине и упутила исти Парламенту Федерације Босне и Херцеговине на усвајање.

Представнички дом Парламента Федерације Босне и Херцеговине на 14. редовној сједници одржаној дана 22. и 23.10.2024. године, разматрао је Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине, те усвојио закључак којим прихвата Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине, те сматра да може послужити као основа за израду Приједлога закона.

Дом народа Парламента Федерације Босне и Херцеговине на 13. редовној сједници одржаној дана 31.10.2024. године, разматрао је Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине и усвојио закључак број: 02-02-1393/24 од 31.10.2024. године којим прихвата Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији Босне и Херцеговине, те сматра да може послужити као основ за израду Приједлога закона.

У складу са предметним закључцима, Федерално министарство правде организовало је и провело јавну расправу. У процесу јавне расправе пристигао је велики број коментара од Нотарске коморе Федерације БиХ, Министарства

правде и управе Кантона Сарајево, Министарства правосуђа и управе Унско-санског кантона, проф. др. Мелихе Повлакић, Спречо Дамира, Адвокатске/Одвјетничке коморе Федерације БиХ, Гендер Центра Федерације БиХ и адвоката Гурда Фариса из Олова.

Нотарска комора Федерације БиХ доставила је писмене коментаре и обиман акт у којем детаљно елаборише 18 спорних питања као што су службено сједиште нотара, број и ограничење за именовање нотара, критеријум за избор, институт вршиоца дужности нотара, поступак постављања замјеника нотара, стручни сарадник, нотарско потврђивање приватне исправе – солемнизација, утврђивање идентитета, извршна исправа, садржина клаузуле о солемнизацији, испитивање услова за предузимање правног посла, награда за рад и надокнада трошкова и начин обављања инспекцијског надзора. Посебно истичу потребу стављања ван снаге закона о овјеравању потписа, рукописа и преписа. Федерални министар правде одржао је низ радних састанака са представницима Нотарске коморе Федерације БиХ на којим су разматрана сва наведена питања и о којима је у највећем дијелу постигнут консензус. Посебно је потребно нагласити чињеницу да је консензус постигнут о начину обављања инспекцијског надзора, те о проблематици књига за овјеру потписа у општинским судовима у Федерацији БиХ које су отворене на основу правног схватања Врховног суда Федерације БиХ из 2023. године, а што је ријешено чланом 161. закона.

Писмене коментаре на закон доставио је и адвокат Фарис Гурда из Олова који је начелно упутио критику тексту Закона наглашавајући како се адвокатска дјелатност налази у незавидној финансијској ситуацији у односу на нотарску дјелатност.

Коментаре у процесу јавне расправе доставило је и Министарство правосуђа и управе Унско - санског кантона, којим сматрају да би критеријум интензитет привредног пословања за одређивање броја нотара на подручју кантона требало прецизније дефинисати. Такође, сматрају да би било потребно прецизније дефинисати критеријуме за стручног сарадника. Осим наведеног сматрају да није квалитетно предложено рјешење да у процесу за избор нотара учествују и суци кантоналног суда који раде на грађанском реферату, што је у коначници и прихваћено. Сугеришу да у дисциплинској комисији не треба учествовати више од једног нотара.

Писмене коментаре и анализу доставио је Спречо Дамир који начелно подржава активности Федералног министарства правде на изради Закона о нотарској служби у Федерацији БиХ те наглашава и сматра неоправданим очување форме нотарске обраде за адвокатску пуномоћ и насљедничку изјаву, уколико исту даје адвокат као пуномоћник наглашавајући како се потпуно обезвређује повјерење у адвокатску професију и даје дискриминаторна предност у корист нотарске професије. Такође, сматра да заступања у оставинским расправама и форма насљедничко-правних уговора треба да прати форму осталих правних послова према Закону о нотарској служби у Федерацији БиХ и других закона, уколико у провођењу и изради истих учествује адвокат као професионално лице, што је дјелимично и прихваћено. Сугерише да у упоредним правним системима на Балкану постоји искључива мјесна надлежност у раду нотарске службе у чему су нотари у Босни и Херцеговини потпуно ослобођени, али и давања држави по

основу "препуштених јавних овлашћења" која се крећу и до 30% од вриједности пружене нотарске услуге, што такође никада није било прописано у Босни и Херцеговини и што потврђује повлашћени положај нотарске професије у досадашњем периоду.

Коментаре на Нацрт закона о нотарској служби у Федерацији БиХ доставио је и Гендер центар Федерације БиХ, који у оквиру надлежности наглашава потребу прописивања родног значења израза и прописивања принципа забране дискриминације.

Коментаре је доставила и Адвокатска /Одвјетничка комора Федерације БиХ који сматрају да је чл. 56. и 57. потребно прописати на начин да се досљедно имплементира пресуда Уставног суда Федерације БиХ из 2015. године, те дају начелно примједбу да се важећим законом о нотарима на директан начин фаворизује нотарска у односу на адвокатску дјелатност. Наглашавају чињеницу да је потребно редукovati послове за које је потребна искључива нотарска обрада попут правних послова који се односе на располагање имовином малољетних и пословно неспособних лица као и правних послова у којима учествује глуха, нијема, глухонијема или слијепа странка која је писмена те глуха, нијема, глухонијема или слијепа странка која је неписмена и странка која не познаје један од службених језика у Босни и Херцеговини.

Коментаре и анализу одредби о солемнизованој исправи доставила је и проф. др. Мелиха Повлакић са Правног факултета у Сарајеву. У документу на 15 страница детаљно и са емпиријског аспекта образлаже институт солемнизације и оспорава примјену истог са аспекта нефункционалности.

Примједбе и коментаре на нацрт закона доставило је и Министарство правде и управе Кантона Сарајево, којим се изражава подршка одређењу Федералног министарства правде да приступи изради новог свеобухватног Закона о нотарској служби, као и одређењу да се надлежности које су до сада биле подијелене између Федералног и кантоналних министарства стави под ингеренцију Федералног министарства правде. У акту се артикулише мишљење да број лица која могу имати својство замјеника нотара не треба ограничавати што је и дјелимично прихваћено те је проширен обухват лица која могу имати својство замјеника нотара. Такође, предлажу да се служба нотара дефинише као јавна служба која је дио ванпарничног правосуђа, да се пропише забрана нотарима да буду чланови политичке странке, обавеза Нотарске коморе да сноси трошкове јавног конкурса у дневном листу, те забрана нотару да не може отпочети обављање нотарске службе прије уписа у Именик нотара којег води Нотарска комора. Истичу потребу да се у дијелу у којем се дефинишу теже повреде службене дужности дода и „не поступање по рјешењу кантоналног министарства“, што је и прихваћено.

Коментаре на Нацрт закона доставила је и Нотарска комора Савезне Републике Њемачке „Bundesnotarkammer“, у којем се истиче допринос неколико њемачких институција попут ГИЗ-а и ИРЗ-а за успостављање и развој нотаријата у Федерацији БиХ које су допринијеле правној сигурности и владавини права. Надаље, оспоравају увођење института солемнизације, сматрајући да ће се истим угрозити достигнути ниво правне сигурности, те да је потребно ријешити

питање књига овјера потписа у судовима које су отворене на основу правног схватања Врховног суда Федерације БиХ из 2023. године, нарочито са аспекта спречавања прања новца и финансирања тероризма, те порезне пријаве.

Након примљених коментара и приједлога у организацији Федералног министарства правде одржана је и усмена јавна расправа на којој су присуствовали представници Федералног министарства правде, Адвокатске коморе Федерације БиХ, Нотарске коморе Федерације БиХ, Врховног суда Федерације БиХ, Општинског суда у Сарајеву и академске заједнице.

Представници Федералног министарства правде одржали су и састанак са Кубат Јасминком, судијом Врховног суда Федерације Босне и Херцеговине која је доставила приједлоге појединих законских одредби као што су служба нотара, критеријум за избор, рјешење о избору нотара, полагање свечане изјаве и повеља о именовању, разрјешење нотара, поступак избора помоћника нотара, разрјешење нотарског помоћника, изузеће нотара, осигурање од одговорности, налог суда или другог надлежног органа и извршна исправа, које су дјелимично прихваћене а члан 75. закона, односно извршна исправа, јасније дефинисана.

Закључци са одржаних састанака, приједлози и коментари који су достављени додатно су разматрани на одржаној усменој јавној расправи што је резултирало потребом и одржавањем додатних састанака са именованим представницима испред Нотарске коморе Федерације БиХ на којим су присуствовали нотар Емир Шуцука, нотар Томо Шимић и нотар Бојан Марковић а све како би законске одредбе унаприједили те се одређени ставови додатно усагласили као и спорна питања ради стварања што квалитетнијег законског рјешења.

IV УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА С ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Приликом израде наведеног закона, Федерално министарство правде је имало у виду Уредбу о Уреду Владе Федерације БиХ за законодавство и усклађеност с прописима Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 26/20 и 76/20) и Уредбу о поступку усклађивања законодавства Федерације БиХ с правном стечевином Европске уније („Службене новине Федерације БиХ“, број: 98/16) и у том смислу је извршило анализу европске правне стечевине. Након детаљне и свеобухватне анализе, закључено је да не постоје примарни нити секундарни извори европског права који регулирају предметну материју, већ се оставља слобода свакој од држава чланица да у складу са унутрашњим уређењем суверено изврши пријенос јавних овласти у опсегу и на начин који јој највише одговара. Такође, доноси се нови законски оквир којим се врши и имплементација пресуда Уставног суда Федерације БиХ. Имајући у виду напријед наведено, обрађивач наведеног закона није у могућности доставити таблицу усклађености.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ЗАКОНСКИХ РЈЕШЕЊА

Овај закон чини 13 поглавља којима се дефинише и уређује нотарска служба у Федерацији Босне и Херцеговине, организација нотарске службе, права и дужности нотара, надлежности нотара, нотарска обрада исправа, нотарско потврђивање приватне исправе – солемнизација и нотарске овјере и нотарске

потврде, правила поступка о начину пословања нотара, поступак потврђивања приватне исправе – солемнизација, пословне књиге нотара и чување исправа и списа, дисциплинска одговорност нотара, награда за рад и надокнада трошкова, нотарски испит, Нотарска комора, стручно усавршавање, надзор као и друга питања битна за обављање нотарске службе.

У I поглављу уређене су основне одредбе предмета закона, службе нотара и обављање службе нотара, доказна снага нотарских исправа и стране нотарске исправе.

Члан 2. Закона прописује да је служба нотара јавна служба коју обављају нотари као самостални и независни носиоци службе. Нотар врши послове нотарске обраде, нотарско потврђивање приватне исправе – солемнизација, нотарске овјере и нотарске потврде. Нотар је дужан одговарајућим мјерама обезбиједити независно и непристрасно обављање нотарске службе, придржавајући се забране учествовања у правним пословима који нису у складу с овим законом. Нотар је дужан својим понашањем, у служби и ван ње, показивати да је достојан поштовања и повјерења које ужива служба нотара и избјегавати свако понашање које производи утисак кршења Устава Босне и Херцеговине, Устава Федерације Босне и Херцеговине и устава кантона као и обавеза које су му законима прописане. Нотар је дужан поштовати етички кодекс и придржавати се принципа независности и непристрасности. Нотару није допуштена реклама.

Члан 3. Закона прописује да нотар обавља службу нотара професионално и искључиво као занимање за вријеме обављања службе, у складу с овим законом и прописима донесеним на основу овог закона. Статус нотара стиче се и престаје под условима и на начин одређен овим законом.

Члан 4. Закона прописује да су нотарске исправе: исправе настале нотарском обрадом, нотарски потврђене приватне исправе – солемнизоване исправе и нотарске потврде. Надаље је прописано да је нотар овлашћен вршити и нотарске овјере. Приватна исправа на којој су овјерени потписи од стране нотара нема снагу јавне исправе, али је подобна за правни промет и упис у јавне регистре. Само исправе из ст. (1) и (2) овог члана су подобне за упис у јавне регистре. Исправе из става (1) овог члана су јавне исправе и важе код свих органа власти, правних лица и других институција који у поступку provedбе тих исправа нису овлашћени испитивати чињенице и доказе на основу којих је сачињена исправа. Нотарски обрађене исправе које је нотар сачинио у границама својих овлашћења и у прописаној форми и нотарски потврђене приватне исправе - солемнизоване имају пуну доказну снагу јавне исправе о изјавама датим пред нотаром. Допуштено је у судском поступку доказивати да је изјава нетачно нотарски обрађена, односно да су посвједочене чињенице нетачне. Стране нотарске исправе имају, уз услов узајамности, иста правна дејства као и нотарске исправе издате по овом закону. Стране нотарске исправе не могу у Федерацији имати правна дејства која немају по закону који је за њихово издавање био мјеродаван у иностранству.

У II поглављу уређена је организација нотарске службе и права и дужности нотара, затим сједиште нотара, број и ограничење за именовање нотара, нотарски дани, услови за обављање службе нотара, јавни конкурс, комисија за

избор нотара, сукоб интереса, критеријум за избор, заступљеност нотара, рјешење о избору, разрјешење о избору, престанак службе, вршилац дужности, замјеник нотара, поступак постављења замјеника, права и дужности замјеника, помоћник нотара, услови за именовање помоћника, конкурс и поступак избора помоћника нотара, послови које обавља помоћник нотара, разрјешење помоћника и плата помоћника, стручни сарадници, нотарски приправници, административни радници, права и обавезе запослених у канцеларији нотара, мјесто обављања службе нотара, радно вријеме, поступак одбијања обављања службене радње, обавеза чувања службене тајне, одговорност за штету, осигурање од одговорности, печат нотара и службени потпис нотара.

Члан 6. Закона прописује да на приједлог кантоналног министра надлежног за послове правосуђа и управе, уз претходно обављене консултације с Нотарском комором Федерације Босне и Херцеговине, влада кантона одређује број потребних нотара за подручје кантона, као и њихово службено сједиште, такође се прописује што је службено сједиште нотара, да се у сваком службеном сједишту именује најмање један нотар.

Надаље, прописују се критеријуми на основу којих се утврђује потребан број нотара у одређеном службеном сједишту: број становника, интензитет привредног пословања, као и годишњи број послова које нотари обављају на том подручју. Затим, да је кантонално министарство дужно сваке четири године преиспитати број нотара на одређеном службеном подручју према утврђеним критеријумима и ако постоји потреба, предложити влади кантона промјену броја нотара на одређеном подручју о чему је кантонално министарство дужно обавијестити Федерално министарство, које ће опет, уколико кантонално министарство не поступи тако, на основу утврђених критеријума предложити влади кантона повећање броја нотара на одређеном подручју. Влада кантона је дужна да у року од 30 дана размотри приједлог и о својој одлуци обавијести Федерално министарство. У случају да у истом службеном сједишту, за нотара буде именовано лице које је брачни или ванбрачни партнер, предак или потомак нотара који активно врши службу у том истом службеном сједишту, у прелазном периоду који не може бити дужи од 12 мјесеци, један од нотара који су у сродству дужан је поднијети захтјев за разрјешење, а уколико то не учине, нотару који је касније именован служба престаје по сили закона по истеку тог рока.

Претходна одредба из важећег Закона о нотарима којом је био прописан број нотара проглашена је неуставном у смислу одређивања потребног броја нотара на одређеном подручју и формулацијом овог члана осигурава се да влада кантона према прописаним критеријумима, а у сарадњи с Нотарском комором и федералним министром правде, одреди број нотара на подручју одређеног кантона, а који број у коначници може бити измијењен у складу са потребама подручја. Као важна новина у односу на важећи закон јесте утврђивање обавезе кантоналном министарству да након одређеног раздобља врши преиспитивање броја нотара, што је битно због досадашњих искустава према којима у појединим кантонима није чак ни било избора нових нотара, а потребе грађана су указивале да је неопходно повећати и број који је утврђен одлуком владе.

Такође, важна новина јест одредба којом се прописује да у случају да у истом службеном сједишту, за нотара буде именовано лице које је брачни или

ванбрачни партнер, предак или потомак нотара који активно врши службу у том истом службеном сједишту, у прелазном периоду који не може бити дужи од 12 мјесеци, један од нотара који су у сродству дужан је да поднесе захтјев за разрешење, а уколико то не учине, нотару који је касније именован служба престаје по сили закона по истеку тог рока.

Члан 8. Закона прописује услове ко може бити именован за нотару те је новина да за нотару не може бити именован ко је осуђен због почињења кривичног дјела изузев кривичних дјела против безбједности јавног саобраћаја која су почињена из нехата.

Члан 9. Закона прописује јавни конкурс за избор нотара, односно дефинише надлежност кантоналног министарства и рокове провођења јавног конкурса.

Члан 10. Закона прописује да провођење поступка за избор нотара проводи комисија коју рјешењем именује министар кантоналног министарства која се састоји од три члана, једног члана предлаже федерални министар правде, једног члана Нотарска комора који нема службено сједиште за које се врши избор и једног члана предлаже надлежни кантонални министар.

Члан 14. Закона прописује да уколико кандидати имају исти успјех постигнут на нотарском испиту приликом избора нотара водиће се рачуна о националној заступљености већ именованих нотара из реда конститутивних народа и Осталих у службеном сједишту гдје се врши избор нотара.

Члан 17. Закона прописује разрешење нотара и услове када кантонално министарство доноси рјешење, рокове, право на жалбу и покретање управног спора.

Члан 18. Закона прописује престанак службе нотара, услове и када кантонално министарство доноси рјешење, рокове, право на жалбу и покретање управног спора.

Члан 20. Закона прописује када се може именовати вршилац дужности, на који начин и друге обавезе вршиоца дужности нотара.

Члан 23. Закона прописује да за замјеника нотара може бити постављен други нотар, нотарски помоћник са положеним нотарским испитом или лице са листе кантоналног министарства, док је чланом 26. прописано да нотар може имати помоћника, док члан 32. прописује да нотарски помоћник може потписивати забиљежбе о овјери потписа, забиљежбе о овјери рукописа и преписа, са напоменом да потврду о овјери потписује за нотару код којег ради али не смије лично потписивати исправе настале нотарском обрадом, нотарски потврђене приватне исправе – солемнизоване исправе и нотарске потврде.

Члан 35. Закона прописује позицију стручног сарадника и да исти може потписивати забиљежбе о овјери потписа, забиљежбе о овјери рукописа и преписа, са напоменом да потврду о овјери потписује за нотару код којег ради.

У III поглављу уређене су надлежности нотара, послови нотара, нотарска обрада исправе, овјера и потврда и налог суда или другог надлежног органа.

Члан 52. Закона прописује да је нотар надлежан вршити нотарску обраду исправа, вршити нотарско потврђивање приватне исправе – солемнизација, вршити и издавати нотарске потврде, овјере потписа - рукознака, преписа и рукописа као и друге послове који су му законом допуштени.

У IV поглављу уређени су правни послови за које је обавезна нотарска обрада исправа и нотарско потврђивање приватне исправе – солемнизација, затим нотарско потврђивање приватне исправе - солемнизација и овјера потписа на приватној исправи, овлашћења нотара и уписи у јавне евиденције.

Члан 56. Закона прописује правне послове који за своју правну ваљаност захтијевају нотарску обраду исправа, а односе се на располагање имовином лица којима је пословна способност ограничена у складу са законом којим је регулисано породично право у Федерацији, те правне послове из чл. 72, 73. и 74. овог закона у којима учествује глуха, нијема, глухонијема или слијепа странка која је писмена, глуха, нијема, глухонијема или слијепа странка која је неписмена и странка која не познаје један од службених језика у Босни и Херцеговини. Уколико наведени правни послови нису сачињени у форми нотарски обрађене исправе, исти су ништави и не производе правна дејства. Такође, остављена је могућност да странке имају право захтијевати нотарску обраду исправа и за друге правне послове, који нису наведени у ставу (1) овог члана.

Члан 57. Закона прописује нови институт нотарско потврђивање приватне исправе - солемнизацију и овјеру потписа на приватној исправи за које више није обавезна нотарска обрада односно да за све правне послове који захтијевају упис у јавне регистре, изузев послова из члана 56. овог закона, странка може захтијевати од нотара и потврђивање приватне исправе - солемнизацију или овјеру потписа на приватној исправи. Надаље да потврђивање приватне исправе – солемнизацију може да сачини било које пословно способно лице, док је неопходно да је приватна исправа на којој нотар овјерава потпис буде сачињена од стране адвоката или адвокатског друштва који је на приватну исправу ставио свој службени печат на сваку страницу, потпис и дјеловодни број као и да такву исправу може сачинити и странка која учествује у правном послу у своје име или у име брачног, односно ванбрачног партнера или сродника по крви у правој линији до другог степена уз услов да има положен правосудни испит, а доказе о испуњавању услова сродству и положеном правосудном испиту, странка је дужна предочити нотару.

Дакле, имајући у виду да је члан 73. Закона о нотарима проглашен неуставним с образложењем да је иста дискриминаторна у контексту да обраду аката из правних послова садржаних у овој одредби могу вршити само нотари, а не и саме странке као и друга лица из правне струке, ова одредба је сужена у контексту надлежности нотара за обавезну обраду аката у појединим правним пословима, на начин да се прописује обавезно обраћање нотару само у случају када се ради о располагању имовином лица којима је пословна способност ограничена у складу са законом којим је регулисано породично право у Федерацији и када имамо правне послове из чл. 72, 73. и 74. овог закона у којима учествује глуха, нијема, глухонијема или слијепа странка која је писмена, глуха, нијема,

глухонијема или слијепа странка која је неписмена и странка која не познаје један од службених језика у Босни и Херцеговини.

Дакле, обавезној нотарској обради подлијежу само правни послови у којима се захтијева висок степен правне сигурности и заштите права грађана јер се ради о рањивим категоријама (лицима којима је пословна способност ограничена, неписмена странка, као и глуха, нијема, слијепа или глухонијема странка те странка која не зна један од службених језика у Босни и Херцеговини) када нотар као носилац јавних овлашћења у прелиминарној процедури закључивања ових послова сачињава јавну исправу.

Такође, странке могу захтијевати нотарску обраду исправа у било којем случају, али минимум правне сигурности који закон прописује односи се на претходно наведене правне послове.

Остали правни послови на захтјев странке подлијежу поступку потврђивања приватне исправе, то јест поступку „солемнизације“, коју требају да врше нотари у складу с предложеним одредбама члана 57. Поступком солемнизације обезбјеђује се минимум правне сигурности обзиром да правни посао који се закључује у облику приватне исправе солемнизацијом добива форму јавне исправе, јер нотар као носилац јавних овлашћења провјерава све формалне и материјалне претпоставке за пуноважност тог правног посла, а приватна исправа путем које се правни посао реализује добија снагу јавне исправе.

Дакле, у контексту провођења Пресуде Уставног суда Федерације БиХ, странкама које закључују наведене правне послове или су учесници истих, остављена је могућност да самостално сачине исправу или да сачињавање исте повјере неком другом лицу у складу са чланом 57. ст. (5) и (6). Оваквим законским рјешењем остављена је могућност избора за странке из чега произлази да нотар не задржава ексклузивно право када су у питању наведени правни послови. Наиме, улога нотари у предметним пословима је јасно дефинисана и не представља ограничавајући фактор у слободном избору грађана.

У контексту значаја да предметни правни послови буду сврстани у ниво за који се захтјева посебан механизам провјере, треба нагласити да је тај механизам резултат потребе олакшања рада правосудним тијелима, гдје се кроз систем превентивног правосуђа обезбјеђује уштеда времена и материјалних средстава. Процес солемнизације у финансијском смислу ће бити повољнији за странке.

У V поглављу уређена су правила поступка о начину пословања нотари, садржај изворника нотарски обрађене исправе, начин писања изворника, потпис и печат, измјене и допуне и исправке грешке, прецртавање ријечи, поступак нотарске обраде исправе, обавеза упозоравања и поуке, утврђивање идентитета, позивање свједока, својство свједока, лица која не могу бити свједоци, присуство свједока, поступак када је странка глуха, нијема или глухонијема а писмена, поступак када је странка глуха, нијема, слијепа или глухонијема а неписмена, тумач, извршна исправа и побијање извршења.

У VI поглављу уређен је поступак потврђивања приватне исправе – солемнизације, клаузула о солемнизацији, садржина клаузуле о солемнизацији,

стављање клаузуле о солемнизацији, потврђивање приватне исправе – солемнизације, испитивање услова за предузимање правног посла, потврде и овјере, овјере преписа, овјера извода из трговачких или пословних књига, овјере потписа, потврда о времену предочавања писмена, потврда о животу неког лица, потврда о овлашћењу за заступање, потврде о другим чињеницама из регистра, потврђивање закључка органа правног лица, потврда других чињеница, поступак сачињавања, потврђивања приватне исправе – солемнизовања исправе и издавање нотарских исправа, прописи о судском поступку, чување и издавање изворника исправе, отправак изворника, издавање отправка изворника, отправак изворника у сврху извршења, садржина отправка изворника у сврху извршења, преписи изворника, отправак или препис изворника изјаве посљедње воље, електронски правни промет и електронски документи, поступак правне заштите, чување и предаја исправа, чување готовог новца и хартија од вриједности, одвојено чување и предаја новца и хартија од вриједности и обавеза враћања преузете вриједности.

Члан 75. прописује да је нотарски обрађена исправа извршна исправа ако је у њој утврђена одређена обавеза на чинидбу о којој се странке могу нагодити и ако садржи изјаву дужника о томе да се на основу те исправе може ради остварења дужне чинидбе, након доспјелости обавезе, непосредно провести принудно извршење. Надаље нотарски потврђена приватна исправа – солемнизована исправа је извршна исправа ако је сачињена од стране адвоката или адвокатског друштва који је на приватну исправу ставио свој службени печат, потпис и дјеловодни број или која је сачињена од лица које је странка у правном послу или сродник те странке по крви у правој линији до другог степена односно њен брачни или ванбрачни партнер, а има положен правосудни испит, о чему је дужна доставити доказе, и уколико је у њој утврђена одређена обавеза на чинидбу о којој се странке могу нагодити и ако садржи изјаву дужника о томе да се на основу те исправе може ради остварења дужне чинидбе, након доспјелости обавезе, непосредно провести принудно извршење.

Чланом 77. Закона уводи се нови институт „Поступак потврђивања приватне исправе – солемнизација“ и прописује се начин на који се врши поступак, односно стављање клаузуле о солемнизацији, која је услов да би исправа имала снагу јавне исправе. Клаузулом о солемнизацији нотар потврђује да је странкама или овлашћеном пуномоћнику странака прочитана исправа, да су оне изјавиле да та исправа у свему и потпуно одговара њиховој вољи и да су је својеручно потписале.

Чланом 78. прописује се садржај клаузуле о солемнизацији, а чланом 79. састављање клаузуле о солемнизацији.

Чланом 80. прописује се потврђивање приватне исправе – солемнизације, те разлози због којих нотар неће потврдити исправу, односно да иста неће бити потврђена у којој су поједина мјеста исправљена, преиначена, брисана, прецртана, уметнута или додана, односно која је поцијепана, оштећена или сумњива по свом вањском облику.

У члану 81. прописује се обавезно испитивање услова за предузимање правног посла, када нотар испитује имају ли странке правну и пословну способност која

се тражи за предузимање тог посла и да ли су овлашћене да подузму правни посао, те уколико утврди да нису испуњени прописани услови, нотар ће службеном забиљешком одбити потврђивање приватне исправе - солемнизацију, о чему ће се водити службена евиденција.

Чланом 101. Закона уводи се нова могућност савременог и бржег начина у односу на важећи закон, којом се прописује електронски правни промет и електронски документи, на начин да нотарске потврде и овјере у смислу члана 82. овог закона, преписи нотарских исправа, захтјеви (пријаве), остале изјаве као и докази о другим предусловима за упис у јавне регистре могу се сачињавати као електронски документи у складу са Законом о електронском документу („Службене новине Федерације БиХ“, број: 55/13), као и законом којим се уређује електронски потпис. Такође, Нотарска комора ће уз сагласност федералног министра донијети подзаконски акт којим ће ближе регулисати даље услове, начин, као и друга питања од значаја за електронску комуникацију нотара с јавним регистрима.

У VII поглављу дефинисане су одредбе које се односе на пословне књиге нотара и чување исправа и списка, обавеза чувања, обавеза предаје као и предаја и чување архиве у случају смрти нотара.

Чланом 107. Закона прописано је које пословне књиге води нотар а у које спадају општи пословни уписник у који се уписују сви нотарски изворници, потврде приватних исправа - солемнизација, нотарске потврде и нотарске овјере, именик лица која су пред нотаром предали неко располагање за случај смрти с ознаком броја списка, депозитну књигу о преузетом и издатом туђем новцу, хартијама од вриједности и драгоценостима, у коју се, поред тачне ознаке преузетог депозита треба унијети име и адреса депонента те онога коме се предмет треба предати, уписник послова које је суд или неки други орган власти повјерио нотару, са абecedним имеником, заједнички абecedни именик странака за његове уписнике, те за депозитну књигу. Форма, садржај, обрасци и начин вођења пословних књига из става (1) овог члана прописују се упутством о вођењу пословних књига и начину формирања и архивирања списка које доноси Нотарска комора.

У VIII поглављу дефинисана је дисциплинска одговорност нотара, повреде службене дужности, дисциплинске казне, дисциплински поступак, извршење дисциплинских казни, правне посљедице, привремено удаљење нотара из службе, посљедице привременог удаљавања из службе, застарјелост, апсолутна застарјелост, извршење дисциплинске казне, евиденција о изреченим дисциплинским казнама, пропис за спровођење дисциплинског поступка и дисциплинска одговорност лица запослених код нотара.

Чланом 111. Закона прописано је да нотар дисциплински одговара за повреде службене дужности утврђене овим законом, да одговорност за кривично дјело и прекршај не искључује дисциплинску одговорност нотара, ако врста повреде представља и повреду службене дужности нотара.

Чланом 112. Закона прописане су повреде службених дужности нотара. Ова одредба је знатно проширена новим облицима повреда службене дужности које

су у пракси настале, али законски нису биле прописне. Такође, повреде су подијељене на лакше и теже повреде.

Чланом 113. Закона прописане су дисциплинске казне за повреде службених дужности. Наиме, у односу на важећи законски текст, повреде службених дужности су подијељене на лакше и теже, па су и санкције за такве повреде измијењене и прописују се сразмјерно тежини повреде. Новина јесте и да се јавна опомена као облик лакше казне, објављује на насловној интернет страници Нотарске коморе.

Чланом 114. прописан је дисциплински поступак. Ова одредба је у потпуности измијењена из разлога што је у досадашњој пракси дала веома лоше ефекте. У већини случајева надлежни кантонални органа за управу и када имају сазнања о одређеним повредама службених дужности нотара нису покретали дисциплинске поступке из различитих разлога, а поступци који су покретани и вођени од стране Нотарске коморе, такође су били неефективни. Из наведеног разлога предложено је да захтјев за покретање дисциплинског поступка подноси дисциплински тужилац, као стручно лице коме је то обавеза, а не неодређено лице из кантоналног органа за управу. Наиме, дисциплинског тужиоца именује федерални министар правде из реда државних службеника Федералног министарства или кантоналног органа за управу који има положен правосудни испит. Прецизирана је структура захтјева, а затим је предложено да састав дисциплинске комисије коју именује Нотарска комора буде другачији јер најмање један члан и један замјеник члана морају бити из реда правних стручњака изван нотарске службе. Такође, по жалбама на рјешења првостепене дисциплинске комисије одлучује Федерално министарство правде чиме се обезбјеђује двоступно поступање изван Нотарске коморе, а не у оквиру Коморе како је то тренутно прописано. По пријему жалбе, федерални министар правде именује другостепену дисциплинску комисију у саставу од три члана, при чему је један члан државни службеник Федералног министарства с положеним правосудним испитом, један члан нотар којег предлаже Управни одбор Нотарске коморе и један члан из реда правних стручњака изван нотарске службе и Федералног министарства. Дисциплински тужилац и чланови комисије именују се посебно за сваки поступак, ради обезбјеђења независности и непристрасности у раду. Надаље, поступак утврђивања дисциплинске одговорности, евидентирање, извршење и брисање дисциплинских казни, као и накнаду за рад дисциплинског тужиоца и дисциплинске комисије прописује федерални министар подзаконским актом

Чланом 115. Закона прописује се начин извршења дисциплинских казни. Овим чланом прописана је обавеза Нотарске коморе да обавијести Федерално правобранилаштво уколико нотар не изврши коначно рјешење о изрицању новчане казне, која је сада приход буџета Федерације. Разлог за овакво рјешење јесте чињеница да су у досадашњој пракси постојали многи проблеми везани за извршење казне, а обзиром да је нотар носилац јавних овлашћења јасно је да износ новчане казне треба бити приход буџета Ф БиХ.

Чланом 117. Закона прописује се привремено удаљење нотара из службе. Овом одредбом јасно се прописују облигаторни и дискрециони разлози за удаљење

нотара из службе на одређени период, а затим и надлежно тијело за доношење рјешења.

Чланом 118. Закона прописују се посљедице привременог удаљавања нотара из службе као и обавеза доносиоцу рјешења да рјешењем о удаљењу из службе по основу члана 117. овог закона, мора се одлучити о чувању списка, пословних књига, печата и штамбилга за вријеме док траје привремено удаљење из службе.

Чланом 119. Закона прописује се застарјелост на начин да покретање дисциплинског поступка за лакше повреде службене дужности застаријева у року од годину дана од дана сазнања за учињену повреду, а најкасније у року од три године од дана када је повреда учињена. Покретање дисциплинског поступка за теже повреде службене дужности застаријева у року од три године од дана сазнања за учињену повреду, а најкасније у року од пет година од дана када је повреда учињена. Дан сазнања у смислу ст. (1) и (2) овог члана је дан када је кантонално министарство или Федерално министарство сазнало за повреду и учинитеља, непосредно или на основу пријаве. Застарјелост извршења дисциплинске казне наступа када протекну двије године од дана правоснажности рјешења којим је дисциплинска казна изречена.

Чланом 120. закона прописује се апсолутна застара за покретање и вођење дисциплинског поступка која се прекида сваком процесном радњом дисциплинског тужиоца и дисциплинских комисија. Сваким прекидом застарјелост почиње изнова тећи, али без обзира на прекиде, застарјелост у сваком случају наступа кад протекне два пута онолико времена колико је законом прописана застара за застарјелост за покретање и вођење дисциплинског поступка. Такође, дефинише се и застарјелост извршења дисциплинске казне која се прекида сваком радњом која се предузима ради извршења дисциплинске казне. Застарјелост извршења дисциплинске казне у сваком случају наступа када протекне двоструко вријеме из члана 119. став (5) овог закона, али она не може наступити ако је извршење у току.

Чланом 121. Закона прописано је извршење дисциплинске казне на начин да се извршење дисциплинске казне писменог укора проводи објављивањем рјешења на интернет страници Нотарске коморе. Изречене казне извршавају се у року од 15 дана од дана достављања коначног рјешења. Затим да о уплати изречене новчане казне нотар доставља доказ Нотарској комори и Федералном министарству у року од пет дана од дана уплате. Такође, казну одузимање права на обављање службе нотара извршава кантонални министар, у складу с одредбама овог закона и прописа којим се уређује начин поступања са печатима, штамбилгима, новцем и папирима и поступку издавања отправака, односно преписа изворника и других извода из нотарских аката у случају престанка вршења службе нотара.

Чланом 122. Закона прописује се евиденција о изреченим дисциплинским казнама. Федерално министарство и Нотарска комора воде евиденцију о покренутих дисциплинским поступцима, о изреченим дисциплинским казнама и о рјешењима о привременом удаљењу нотара из службе, броју и датуму дисциплинских рјешења, извршењу рјешења, престанку изречене казне и о другим подацима значајним за евиденцију у вези са вођењем и исходом

дисциплинских поступака. Коначно рјешење којим је изречена дисциплинска казна Нотарска комора трајно чува у персоналном досијеу нотара против кога је изречена. Дисциплинска казна писмени укор брише се из Именика нотара по истеку једне године, а новчана казна по истеку три године од дана извршења рјешења.

У IX поглављу прописана су питања награде за рад и надокнада трошкова нотара, доспјелост награде и надокнаде трошкова и солидарна одговорност.

Чланом 125. Закона прописано је да Тарифу о наградама и накнадама нотара доноси федерални министар правде. Надаље, у поступку доношења Тарифе, федерални министар ће затражити мишљење Нотарске коморе, а уколико Нотарска комора не достави наведено мишљење у року од 30 дана сматраће се да је дато позитивно мишљење. Такође, Нотарска комора може иницирати измјене и допуне Тарифе.

Овом одредбом више не постоји обавеза достављања приједлога Тарифе од стране Нотарске коморе, а што је имало ограничавајући карактер у односу на надлежно министарство.

Нотарска служба је јавна служба и доношење Тарифе треба да буде у искључивој надлежности органа јавне власти.

У X поглављу садржане су одредбе које се односе на нотарски испит, услови за полагање нотарског испита, накнада за полагање нотарског испита која се утврђује одлуком федералног министра, форма нотарског испита, комисије за полагање нотарског испита, план и термин полагања, обавјештења, поступак на писменом дијелу, оцјењивање писмених и усмених успјеха на испиту и закључна оцјена, записник испита, увјерење, евиденција о испитима, припремни семинар, правилник и програм полагања.

Такође, прописани су услови за полагање нотарског испита, односно да испит може полагати лице које након положеног правосудног испита има радно искуство у струци од најмање три године, као и оцјењивање писмених радњи и успјеха на усменом дијелу испита те закључна оцјена, у складу са Пресудом Уставног суда Федерације Босне и Херцеговине број У-15/10 од 02.12.2015. године којом је утврђено да члан 6. став (1), у дијелу који гласи: "као и лице које испуњава претпоставке из става 2. овог члана" и став (2) истога члана, Закона о нотарима („Службене новине Федерације БиХ", број: 45/02), нису у складу с Уставом Федерације Босне и Херцеговине.

У XI поглављу дефинисане су одредбе које се односе на Нотарску комору, задаци и организација Нотарске коморе, мандат органа, трошкови уписа у именик, финансирање Нотарске коморе, овлашћења Нотарске коморе, Нотарска академија, правни лијек против одлука Нотарске коморе и извјештај о раду.

У XII поглављу дефинисане су одредбе које се односе на надзор, начин обављања надзора и надзор над радом Нотарске коморе.

Чланом 150. Закона прописује се да надзор над провођењем закона и прописа донесених на основу овог закона као и да надзор над радом нотара врши Федерално министарство правде путем овлашћених државних службеника – инспектора који имају посебна овлашћења и одговорности у складу са Законом о организацији органа управе у Федерацији БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, број: 35/05), да надзор над радом нотара може бити редован и ванредан по пријави, односно уколико је редован исти се обавља уз претходну најаву од 3 дана а уколико је ванредан по пријави исти се врши без најаве као и обавезу вршења надзора рада нотара најмање једном у три године и обавезу Нотарске коморе да до 31. марта сваке године поднесе извјештај Федералном министарству правде о раду Нотарске коморе за претходну годину, који садржи општу оцјену о раду нотара, податке о организованим семинарима, окончаним или започетим дисциплинским поступцима против нотара те друге податке који су од значаја за рад Нотарске коморе.

У XIII поглављу су прелазне и завршне одредбе, обавезе Федералног министарства у прелазном периоду, обавезе Нотарске коморе у прелазном периоду, обавезе влада кантона, усаглашавање статута и других прописа, континуитет у раду, поступак до доношења подзаконских аката, радно правни статус помоћника нотара, закључење књига овјера, престанак важења Закона о нотарима („Службене новине Федерације БиХ“, број: 45/02) и ступање на снагу овог закона.

VI ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За провођење овог закона није потребно обезбиједити додатна средства у буџету Федерације Босне и Херцеговине.